

Juridiska avdelningen

24.5.1996

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRINGAR I ARBETSLÖSHETSDAGPENNINGEN FÖRESLÅS

1

MÅLET MED ÄNDRINGARNA OCH DERAS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Regeringen har förelagt riksdagen en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 72/1996 rd). Ändringarna har föreslagits träda i kraft 1.1.1997.

Mål

Målet för ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa är att det skall löna sig att aktivt söka arbete, att arbete inom marknadens gråzon oftare skall komma i dagen och att ytterligare åtgärder, framför allt utbildning, skall kunna sättas in. Ändringarna skall också göra det svårare att utnyttja systemet.

Ett mål är också att bättre inrikta arbetslöshetsunderstödet på situationer där en person verkligen söker sig ut på arbetsmarknaden och förbättra hans förutsättningar att få arbete.

Ändringsförslaget i huvuddrag

Regeringen föreslår bl.a. följande ändringar:

- arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning förlängs till tio månader
- arbetslöshetsdagpenning kan inte betalas ut för sådan tid för vilken semesterersättning som betalats ut när anställningsförhållandet har upphört kan periodiseras
- dagpenningen räknas ut på nytt varje gång som arbetsvillkoret uppfylls på nytt, men den nya dagpenningen är alltid minst 80 % av den dagpenning som betalats tidigare
- självrisktiden förlängs till sju dagar
- bara 50 % av de förvärvsinkomster som personer med rätt till jämkad dagpenning har skall minska dagpenningen

Juridiska avdelningen

24.5.1996

- åldersgränsen för rätt till s.k. tilläggsdagar stiger, men genom ett skyddsstadgande skall de gamla bestämmelserna fortfarande gälla för en del av de personer som är födda före 1944.

2

RÄTTEN TILL DAGPENNING, ARBETSVILLKORET OCH SJÄLVRISKTIDEN

Semesterersättningens och semesterlönens inverkan

Enligt förslaget har en person inte rätt till arbetslöshetsdagpenning för den tid på vilken semesterersättning som betalats när anställningsförhållandet upphört kan periodiseras på basis av den lön som skall betraktas som personens stabiliserade lön.

Personen är inte heller berättigad till arbetslöshetsdagpenning för den tid för vilken han har rätt till semesterlön (5 § 1 mom. 15 punkten lagen om utkomtskydd för arbetslösa).

Arbetsvillkoret

För att arbetslöshetsdagpenning skall kunna betalas måste personen ha arbetat minst 43 veckor (tio månader) under de senaste 24 månaderna. För högst 16 veckor kan också en period för vilken personen har fått utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning jämföras med arbete. Detta gäller till slutet av år 1998 (13 och 16 §§ lagen om utkomtskydd för arbetslösa).

För tillfället uppfylls arbetsvillkoret om en person har arbetat minst sex månader, 26 veckor, inom två år.

Maximitiden på 500 dagar börjar räknas från början, när personen har arbetat i minst tio månader inom 24 månader (26 § 4 mom. lagen om utkomtskydd för arbetslösa).

För tillfället börjar maximitiden räknas från början när personen har arbetat i åtminstone sex månader inom åtta månader.

Självrisktiden

Enligt förslaget förlängs självrisktiden till sju dagar från nuvarande fem. Den räknas emellertid bara en gång per 500 dagars maximal utbetalningstid för dagpenningen (12 § lagen om utkomtskydd för arbetslösa).

3

DAGPENNINGENS BELOPP

Full dagpenning

Alltid när arbetsvillkoret på tio månader har uppfyllts fastställs den lön som ligger till grund för dagpenningen på nytt på basis av inkomsterna av arbetet. Dagpenningen skyddas dock så att den är minst 80 % av den föregående dagpenningen som personen har fått, och minst lika stor som grunddagpenningen. När den nya dagpenningen fastställs beaktas barnförhöjningarna inte (23 § lagen om utkomtskydd för arbetslösa).

Juridiska avdelningen

24.5.1996

Dagpenning för den som får delpension

Dagpenningen för en person som arbetat deltid och får delinvalidpension räknas efter lagreformen ut utgående från det läge som råder när utbetalningen av pensionen börjar (23 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa). Så görs redan nu när dagpenning räknas ut för personer som fått deltidspension eller varit alterneringslediga.

Enligt den gällande lagen fastställs dagpenningen för en person som fått deltidspension och arbetat deltid på basis av den beräknade lönen för heltidsarbete.

Jämkad dagpenning

Vid uträkningen av jämkad dagpenning beaktas 50 % av lönen för heltidsarbete som sådan inkomst som sänker dagpenningen (18 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa).

Enligt den gällande lagen räknar man med ett skyddat belopp på 750 mark och 80 % av den inkomst som överstiger det skyddade beloppet sänker dagpenningen.

4**MAXIMIARBETSTIDEN OCH DEN MAXIMALA UTBETALNINGSTIDEN FÖR JÄMKAD DAGPENNING**

En person har inte rätt till jämkad dagpenning om hans arbetstid överstiger 70 % av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete (17 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa). För tillfället är gränsen 80 %.

Det har fastställts en övre gräns för utbetalning av jämkad dagpenning. Dagpenningen betalas till ett belopp som motsvarar full arbetslöshetsdagpenning för högst 150 dagar eller minst för 18 månader, dock inte för en längre tid än 24 månader. Regeringen föreslår att giltighetstiden för det temporära förfarandet, enligt vilket jämkad dagpenning kan betalas utöver maximitiderna och maximibeloppen, skall förlängas från slutet av år 1996 till slutet av år 1997.

5**DEN MAXIMALA UTBETALNINGSTIDEN FÖR DAGPENNINGEN****5.1**

500 dagar

Den maximala utbetalningstiden 500 dagar skall inte längre vara bunden vid fyra kalenderår i följd (26 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa).

5.2

Rätten till tilläggsdagar

Nuläge

För nuvarande har personer som fyller 55 år innan den maximala dagpenningsperioden på 500 dagar går ut och som fortfarande är arbetslösa rätt att få arbetslöshetsdagpenning till slutet av den månad då de fyller 60 år (tilläggsdagar). I praktiken innebär detta att en person som blivit arbetslös vid 53 års och en månads ålder kan få arbetslöshetsdagpenning till slutet av den månad då han fyller 60 år, om han fortfarande är arbetslös.

Juridiska avdelningen

24.5.1996

Ändringsförslaget

Åldersgränsen för rätten till dagpenning för tilläggsdagar höjs från 55 till 57 år. Det innebär att endast personer som har fyllt 57 år när den maximala dagpenningsperioden på 500 dagar går ut har rätt till tilläggsdagar (26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa).

De gamla bestämmelserna förblir i kraft för en del arbetslösa

Genom ikraftträdelsestadgandet kommer de nuvarande bestämmelserna om tilläggsdagar ännu efter att lagändringen trätt i kraft att gälla personer födda 1943 eller tidigare som när lagändringen träder i kraft

- får arbetslöshetsdagpenning eller utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller
- som år 1996 har fått arbetslöshetsdagpenning eller utbildningsstöd för minst 100 dagar.

Skyddsstadgandet gäller dock inte sådana personer som när lagen träder i kraft är berättigade till dagpenning eller utbildningsstöd och som efter 1.6.1996 har permitterats, sagt upp sig eller sagts upp från ett anställningsförhållande som varat över sex månader.

6

ÄNDRINGARNAS INVERKAN PÅ ARBETSPENSIONERNA

Enligt förslaget till ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa har regeringen som mål att förbättra de äldre arbetslösas ställning genom att sysselsättningslagen ändras. Genom lagändringen skall de långtidsarbetslösa som har fyllt 55 år och som går miste om rätten till tilläggsdagar tryggas en möjlighet till utbildning, rehabilitering eller understödd sysselsättning.

I propositionen nämns också att en separat proposition skall avlåtas till den del som de nu föreslagna ändringarna inverkar på stadgandena om återstående tid i arbetspensionen.

Pensionsskyddscentralen kommer att informera om ändringsförslagen i sinom tid.

Senare kontrolleras också vilka eventuella ändringar i anvisningarna om tillämpningen av arbetspensionslagarna som blir aktuella på grund av ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa.

Juridiska avdelningen

24.5.1996

7

BESTÄLLNING AV REGERINGENS PROPOSITION

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan beställas på svenska och på finska från Oy Edita Ab, tel. (90) 566 05 66.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen
Pentti Koivistoinen